

digvis maa knyttes til Valgkredsoplægningen ved en ny Valglov, og som ikke kræver nogen Grundlovsændring. Det er Spørgsmaalet om Indførelse af Omvalg. De senere Aars Valg have vist, at Omvalgere i høj Grad paa deres Plads, og jeg tror, at vor parlamentariske Udvikling ikke vil komme paa sund Grund, uden at vi faa indført Omvalg — saa længe vi have Enkeltmandskredse —, ligesom man har det i de allerfleste andre moderne Lande. Det er min Overbevisning, at faar man en Omlægning af Valgkredsene, saa at de blive omtrent lige store, og samtidig Omvalg, ville vi faa en Ordning, hvorefter Folketinget faar i alt væsentligt samme Udseende, som det vilde faa, hvis vi indførte Forholdstalsvalg. Det vil vise sig i Praksis, at det Billede af Folketinget, som Højre tilstræber ved sit Krav om Forholdstalsvalg, i alt væsentligt vil naas ved, at Valgkredsene gøres omtrent lige store, og at der indføres Omvalg — under normale Forhold. Men jeg erkender, at der kan tænkes abnorme Forhold. Der kan tænkes Forfatningskonflikter, hvor det ganske vist ikke vilde være Tilfældet, men saa skal det heller ikke være Tilfældet. Havde vi haft en Parlamentarisme, der havde Aarhundreder paa Bagen og var rodfæstet og almindelig anerkendt her i Landet, og som ingen vovede at rokke ved, vilde det selvfølgelig fra demokratisk Side være langt lettere at gaa med til Forholdstalsvalg til Folketinget uden en samtidig Forandring af Landstinget. Men det er jo ikke Tilfældet.

Parlamentarismen er ung her i Landet og ikke almindelig anerkendt. Man har fra Højres Side, saa vidt jeg ved, endnu aldrig villet anerkende officielt, at Parlamentarismen er fremtidsvarig Statskik her i Landet. Enkelte Højremænd have gjort det, men Højre som Parti ikke. Tværtimod, vi have endog for nylig hørt en Højrerøst løfte sig for, at kunde Rigsdagen ikke enes om den militære Ordning, maatte Kongen træde til. Altsaa, man har endog hørt en Højrerøst for fornyet Forfatningsbrud. Under disse Forhold, hvor man altsaa maa udsættes for, at Parlamentarismen stadig kan anfægtes, er det givet, at det vilde være en meget stor Fare demokratisk set at gaa med til Forholdstalsvalg til Folketinget uden samtidig at faa Landstinget saaledes forandret, at Parlamentarismen bliver slaet urokkelig fast. Thi sæt, at en ny Landstingsregering prøvede at gaa ad provisorisk eller andre Forfatningsbrudsveje, saa skal det være saaledes, at det

politiske Parti, der ikke vil anerkende den lige almindelige Valgret som Grundvold for al Statsstyrelse her i Landet, skal staa Fare for at udslettes, hvor den almindelige Valgret har Ordet. Det havde ogsaa sin store Betydning i Firsernes og Halvfemsernes Forfatningskamp, at Højre, da det brød Forfatningen, maatte se sig reduceret og reduceret, og da det ikke vilde gaa bort derfra, endogsaa maatte se sig reduceret ned til en ussel lille Gruppe paa 8 Medlemmer her i Tinget. Under saadanne abnorme Forhold skal det være saaledes, at det Parti, som ikke vil anerkende den almindelige Valgret paa den fælles Arena, hvorpaa alle Partier møde frem for under lige Vilkaar at kæmpe med hverandre, det Parti, der nok vil deltage i Folketingsvalg, men reserverer sig, at hvis den almindelige Valgret ikke giver Partiet Tilslutning, har det en Trumf i Baghaanden, har det en privilegeret Valgret at falde tilbage paa, skal være saaledes stillet, at den almindelige Valgret kan udslette eller omtrent udslette det der, hvor den almindelige Valgret er afgørende.

Men under normale Forhold, hvor Parlamentarismen ikke anfægtes, men hvor den parlamentariske Udvikling gaar sin rolige Gang, vil en Valgordning med omtrent lige store Kredse til Folketinget og med Omvalg i alt væsentligt fremkalde samme Resultat, som Forholdstalsvalgmaaden vilde gøre. Jeg skal derfor i høj Grad anbefale det Udvalg, som jeg haaber vil blive nedsat, at tage Spørgsmaalet om Omvalg op og søge at faa Omvalg gennemført. Saa kunne alle Partier gaa til Valg hvert paa sit Program, med sine egne Principper, med sine Mænd — ja, og Kvinder, naar vi først faa den store Forfatningsreform — i alle Landets Valgkredse, og saa vil første Valgomgang give et nøjagtigt Spejlbillede af Partiernes Styrke i hele Landet, og saa vil man i anden Valgomgang ved Omvalgene kunne slutte sig sammen eller bekæmpe hinanden efter den store Delingslinie, som til enhver Tid er den afgørende ved Valget, og saa vil der være den største menneskelige mulige Sandsynlighed for, at vi faa klare politiske Forhold, et regeringsdygtigt Parti og en klar Opposition, alt eftersom Forholdene forme sig.

Hermed skal jeg anbefale vort Forslag om Nedsættelse af et Udvalg paa 15 Medlemmer til at udarbejde og gøre Indstilling om et Forslag til Revision af Lov om en midlertidig Omordning af Folke-